

SPRÁVA O PREZENTÁCIÍ SLOVENSKEJ POLITICKEJ SCÉNY V MÉDIÁCH - report 2

Projekt MEMO 98 bol zorganizovaný Helsinským občianskym zhromaždením a Združením na podporu lokálnej demokracie za účelom systematického sledovania mediálnej prezentácie volieb do Slovenskej národnej rady naplánovaných na 25. a 26. septembra 1998. MEMO 98 je nezávislé a nadstranícke úsilie monitorovať správy o politických stranách a kandidátoch uverejňované v slovenských médiách v čase pred septembrovými parlamentnými voľbami. Zistenia MEMO 98 nemajú slúžiť na podporu niektorého kandidáta alebo politickej strany. Dodržiavaním presne stanovených a prísnych metód sa MEMO usiluje poskytovať informácie, ktoré slovenskej verejnosti pomôžu dozvedieť sa skutočnosti, ktoré sú nevyhnutné pri rozhodovaní, čo je v demokratickej spoločnosti samozrejmosťou.

Po druhom týždni monitorovania spravodajských relácií dvoch hlavných slovenských televíznych a rozhlasových staníc a po prvom týždni monitorovania piatich najpredávanejších denníkov MEMO 98 zistil veľké rozdiely v type správ ponúkaných rozličnými médiami, ako aj veľké rozdiely v spôsobe, akým sú jednotlivé politické strany zobrazované. Ponúkame vám v poradí druhú z pravidelných správ, ktoré bude MEMO 98 vydávať až do začiatku septembrových parlamentných volieb

Najdôležitejšie postrehy

Druhý týždeň monitoringu priniesol informácie, ktoré potvrdzujú tendencie zistené v priebehu prvého týždňa. Rozdiely v množstve mediálneho priestoru a prezentácii rozhodujúcich politických subjektov boli počas druhého týždňa ešte výraznejšie.

- 48% času venovaného politicky relevantným udalostiam patrilo v správach STV vláde a ďalších 28,6% HZDS. Stranám, ktoré nie sú súčasťou vládnej koalície bolo venovaných 13,3% politicky relevantných správ.
- STV naďalej prezentovala súčasnú vládu a vládnu koalíciu v pozitívnom svetle, kým opozičné strany boli vykresľované väčšinou negatívne. Častá bola aj absencia polemických názorov.
- TV Markíza poskytla 26,4% spravodajstva činnosti vlády a ďalších 8,5% HZDS. Politickým stranám mimo vládnej koalície bolo celkovo venovaných 37,6% politicky relevantného spravodajstva.
- TV Markíza vo všeobecnosti prezentovala HZDS v negatívnom svetle. Prezentácia vlády bola skôr negatívna ako pozitívna. Prezentácia opozičných strán a SNS bola pozitívna alebo neutrálna.
- Z piatich monitorovaných denníkov Slovenská Republika ako jediná venovala väčšinu priestoru HZDS a vláde, pričom oba subjekty sústavne prezentovala v pozitívnom svetle.

Televízne vysielanie

Divákovi Slovenskej televízie bol ponúkaný diametrálne odlišný pohľad na politické udalosti ako divákovi televízie Markíza. Štátna televízia poskytla v týždni od 20. do 26. júla oveľa viac priestoru členom vlády a stranám vládnej koalície ako TV Markíza. Tento rozdiel bol oveľa výraznejší ako v prvom týždni. Na druhej strane Markíza poskytovala oveľa viac informácií o SDK, SDL a SOP ako Slovenská televízia. Dôležitejší ako rozsah vysielania venovaný jednotlivým politickým stranám je spôsob, akým je činnosť najvýznamnejších politických subjektov a vlády prezentovaná.

- STV sústavne prezentovala vládu a HZDS v pozitívnom svetle, kým SDK a SDL boli väčšinou vykreslené negatívne alebo neutrálne. Markíza ponúkla pozitívne, neutrálne aj negatívne informácie o vláde. Prezentácia HZDS v televízii Markíza bola zväčša negatívna. Prezentácia SNS je pozitívna alebo neutrálna.

Nadalej pretrvávajú rozdiely vo vyváženosti jednotlivých reportáží oboch televíznych staníc. Aj Markíza z času na čas ponúka reportáže bez uverejnenia súvislostí, ako sme boli svedkami v nasledujúcom prípade:

TV Markíza

23.7.1998 o 19:00 - Prezentácia výsledku MEMO'98 od 13.7.-19.7.1998

TV Markíza predstavila svoje vysielanie ako najobjektívnejšie. Táto prezentácia našich výsledkov nebola presná. Naznačili sme len, že predbežné výsledky poukazujú na možnosť trendu, ktorý si bude vyžadovať hlbšie preskúmanie.

Iné významné mediálne efekty sme nezaznamenali.

Zdá sa, že v spravodajstve STV sa jednostranné alebo nevyvážené reportáže objavujú ešte častejšie. Nasledujúce príklady pochádzajú z uplynulého týždňa.

STV

22.7., 24.7., 26.7.1998 o 19:30 - V sérii príspevkov o úspešnosti jednotlivých vlád v oblasti splatených pohľadávok za sprivatizované podniky STV druhý týždeň pokračuje v prezentácii štatistických údajov bez uvedenia iných ekonomických súvislostí a odborných názorov.

23.7.1998 o 19:30 - STV dala veľký spravodajský priestor prezentácii petičnej akcie o neprivatizácii vybraných strategických podnikov. Príspevky mali reklamný charakter v prospech HZDS. K petičnej akcii sa STV vrátila aj 25.7. a 26.7.1998.

24.7.1998 o 19:30 - V správe o problematike ochrany územia pred povodňami STV uviedla stanoviská vlády a jej odborníka ako "správne". Vďaka "ilustračným záberom" a komentárom redakcie vyzneli názory iných oslovených strán ako nesprávne.

26.7.1998 o 19:30 - Príspevok rozoberajúci účasť podpredsedu SDK Volfa na autonehode.

J.Volf bol predstavený vo veľmi negatívnom svetle a správa bola doplnená "ilustračnými zábermi" zdemolovaného auta. J. Volf nedostal priestor komentovať túto udalosť.

25.7., 26.7.1998 - "Názory", "Poznámka" - v sérii príspevkov bola opozícia prezentovaná v negatívnom svetle. Na podporu tohto obrazu o opozícii STV používa vybrané názory iných médií.

Vysielanie rozhlasových staníc

V týždni od 20. do 26. júla poskytol Slovenský rozhlas o niečo väčší priestor vláde a vládnej koalícii ako Rádio Twist. Rádio Twist poskytlo viac priestoru SDK a SDL. Prezentácia vlády a HZDS v štátnom rozhlase bola oveľa častejšie pozitívna ako negatívna. Prezentácia vlády a HZDS v Rádiu Twist bola aj pozitívna aj negatívna. Prezentácia SDK v Rádiu Twist bola často pozitívna. Slovenský rozhlas informoval o tomto politickom subjekte aj pozitívne aj negatívne

Vo vysielaní sa vyskytli niektoré javy nezodpovedajúce potrebe vyváženosti spravodajstva.

20.7.1998 o 12:00 - Rádiožurnál odvysielal správu o prijatí predstavitela chorvátskeho parlamentu zástupcami Slovenskej vlády a poslancami NR SR za HZDS. Táto informácia sa v jednom vysielaní objavila 4-krát. Vládi bol takto venovaný oveľa väčší priestor, ako iným, rovnako dôležitým správam.

22.7.1998 o 18:00 - Podpredseda vlády SR J.Kalman hovoril o pokojnej sociálnej situácii na Slovensku, nadštandardnosti menšinovej politiky a úspešnosti pri vstupe do EU a NATO. V príspevku nebol daný priestor iným polemickým názorom.

23.7.1998 o 18:00 - Podpredseda vlády SR S. Kozlík hlavnú vinu na privatizácii Nafty Gbely kladie na kupónovú privatizáciu začatú Vládou J. Čarnogurského

Príspevok nebol vyvážený, dotknutá strana nedostala možnosť sa k výroku vyjadriť.

Denná tlač

MEMO 98 v týždni od 20. júla rozšíril svoj projekt monitoringu médií na päť hlavných denníkov: Nový Čas, Sme, Pravda, Práca a Slovenská Republika. Informácie, ktoré sme získali poukazujú na skutočnosť, že štyri monitorovaných denníkov prezentujú vládu a HZDS najmä v negatívnom svetle. Slovenská Republika sa javí ako silne provládny denník sústavne priaznivo naklonený HZDS

Denník Pravda venovala 13% svojho politicky relevantného priestoru HZDS, ktoré zväčša prezentuje v negatívnom svetle. HZDS bolo venovaných 29,5% politicky významných správ, z ktorých veľká väčšina bola negatívna. SDK dostala 12,7% priestoru, pričom väčšina správ bola pozitívna. ZRS dostalo 20,7% priestoru s prevažne negatívnou prezentáciou. Ostatné strany boli spomínané menej často.

Denník Sme minulý týždeň venoval HZDS oveľa viac priestoru (46,4%), ale väčšina informácií bola negatívna. Správy o vládi zaberali 20% relevantného priestoru a zväčša boli tiež negatívne. 12,6% relevantného priestoru bolo venovaného SDK, ktorá je prezentovaná v pozitívnom svetle.

Aj Nový Čas oveľa častejšie prezentoval vládu a HZDS v negatívnom svetle ako pozitívnom. Vláda dostala 7,3% relevantného priestoru a HZDS 48,2%. SDK a SDL boli sústavne prezentované pozitívne alebo neutrálne. SDK dostala 13% a SDL 3,6% relevantného priestoru. Nový Čas venoval 16,4% relevantného priestoru SMK v podobe jedného dvojstranového rozhovoru, ktorý naši monitorovací odborníci ohodnotili ako neutrálny.

Práca poskytla 30,1% priestoru vládi, pričom väčšina správ bola hodnotená ako negatívna. 29% relevantného priestoru bolo venovaného HZDS. Väčšina týchto správ prezentovala HZDS v negatívnom svetle. Správy o SDK zaberali minulý týždeň 11,2% relevantného priestoru práce. Väčšina týchto správ bola hodnotená ako pozitívna alebo neutrálna. Práca venovala oveľa menej

priestoru SDL a SOP, ale tieto strany boli vždy prezentované pozitívne.

Denník Slovenská Republika ponúkla oveľa viac priestoru HZDS ako iným subjektom. 57,8% relevantného priestoru tohto denníka bolo venovaného HZDS, a všetky správy boli hodnotené ako pozitívne alebo neutrálne. Ďalších 14,7% bolo venovaných vláde a všetky boli buď pozitívne, alebo neutrálne. Všetkým opozičným stranám bolo venovaných 21,7% relevantného priestoru a všetky správy, okrem jednej, vyzneli negatívne (jedna zmienka o SMK bola ohodnotená ako neutrálna). V jednom z čísel denníka Slovenská Republika bola osemstranová príloha HZDS.

ZÁVER

Údaje z druhého týždňa monitoringu médií vykonávaného združením MEMO 98 poukazujú na veľké rozdiely v spôsobe prezentácie politických subjektov, ako aj v rozsahu vysielacieho času venovaného jednotlivým politickým stranám. Dva týždne monitoringu naznačujú, že nie všetky médiá sa riadia zásadami vyváženosti a nezaujatosti. Údaje, ktoré sme získali, naďalej poukazujú na skutočnosť, že STV málokedy ponúka slovenskému divákovi opačný pohľad na udalosti. MEMO 98 bude počas celého predvolebného obdobia zhromažďovať údaje, ktoré pomôžu zistiť, či ide o dlhodobý trend. Naša nasledujúca správa vyjde o dva týždne a bude obsahovať súhrnné údaje za štyri týždne monitorovania.